

Název vzdělávacího materiálu: Státy bývalé Jugoslávie

Autor: Mgr. Martin Kovačka

Předmět: Zeměpis

Ročník: 9.

Tematický celek: Geografie světadílů – Evropa.

Stručný popis aktivity: Zápis a studijní materiál pro přírodní podmínky, historii a socio-ekonomii Slovinska, Chorvatska, Bosny a Hercegoviny, Makedonie, Srbska, Černé Hory a Kosova.

Časová náročnost: 90 min

Metodické poznámky:

Materiál lze rozložit na více částí a použít ve více vyučovacích hodinách.

Materiál sloužící k osvojení a zapamatování učiva.

Materiál lze využít jako zápis po výkladu nebo materiál rozdat žákům před výkladem, během výkladu si žáci v textu podtrhávají a dopisují vlastní poznámky.

Ověření: 9. 5. 2012 (9. A)

Státy bývalé Jugoslávie

- Slovinsko, Chorvatsko, Bosna a Hercegovina, Srbsko, Černá Hora, Makedonie, (Kosovo)

Historie:

- celé území patřilo v historii mocným říším – Římu, Rakousko-Uhersku, Turecku (Turci přinesli do této oblasti islám)
- 1914 – spáchal Srb Gavrilo Princip – atentát na rakouského následníka trůnu a tím začala 1. sv. válka
- 1918 – se jednotlivé státy spojily a vytvořily federaci nazvanou Jugoslávie
- od 1945 – komunismus (nástup komunismu byl pod vedením prezidenta Tita)
- 1990 – se komunismus zhroutil a jednotlivé státy chtěli získat nezávislost
- bez násilí a války se obešlo vyhlášení nezávislosti pouze ve Slovinsku a Makedonii
- v 90. letech proběhly války a občanské války mezi Chorvaty a Srby, mezi Bosnou a Srby, a válka za samostatnost Kosova, do těchto konfliktů se zapojili vojska západních států, včetně ČR
- důvodem válek byl spor o hranice, práva např. Srbů žijících na území Chorvatska, ale byly zde i důvody náboženské
- v době válek odešlo mnoho lidí do západní Evropy – Německa, Švédska...
- od Srbska se také oddělila Černá hora, a nezávislost vyhlásilo i Kosovo, které ale některé země světa neuznávají jako samostatný stát

Slovinsko (hl.m. Lublaň)

Rozloha: 20 250 km²

Obyvatelstvo: 2 000 000

Přírodní podmínky:

- velkou část území pokrývají hory (zasahují sem i Alpy)
- Z – má podnebí přímořské, V – spíše vnitrozemské

Hospodářství:

- výhodná poloha na dopravních spojnících mezi Balkánem a Z Evropou pomáhá rozvoji obchodu
- důležitou součástí ekonomiky je turistický ruch
- výroba strojů (dopravních-např. montáže Renaultů), chemikálií, papíru, textilu
- výroba sportovního vybavení např. Elan
- od roku 2004 je členem EU

Chorvatsko (hl.m. Záhřeb)

Rozloha: 56 540 km²

Obyvatelstvo: 4 800 000

Přírodní podmínky:

- východní pobřeží je skalnaté, Dinárské hory
- celé pobřeží je lemováno stovkami ostrovů a malých poloostrovů
- nachází se zde krásná Plitvická jezera (natáčel se zde např. Vinetou)

Hospodářství:

- 2/3 elektřiny vyrobí vodní elektrárny
- po válce dochází k postupné obnově průmyslu a dopravní infrastruktury
- značné příjmy má Chorvatsko z cestovního ruchu
- rybolov
- těžba bauxitu, ropy a zemního plynu
- Chorvatsko je vážným kandidátem na vstup do EU

Bosna a Hercegovina (hl.m. Sarajevo)

Rozloha: 56 540 km²

Obyvatelstvo: 4 800 000

Přírodní podmínky:

- S – hornatá zalesněná Bosna, J – rovinatá úrodná Hercegovina
- nejlesnatější republika bývalé Jugoslávie
- směrem na sever se podnebí mění na vnitrozemské

Hospodářství:

- zásoby železné rudy a uhlí
- ekonomika se postupně vzpamatovává z následků války
- zpracování dřeva
- kukuřice, pšenice, ovoce
- chov skotu a ovcí

Makedonie (hl.m. Skopje)

Rozloha: 25 710 km²

Obyvatelstvo: 2 200 000

- název Makedonie se nelíbí Řecku, protože stejně se jmenuje historické území v Řecku

Přírodní podmínky:

- většinu území pokrývá vysoko položená planina (600-900 m.n.m.) rozdělená několika horskými pásy
- 40% země pokrývají lesy
- země je tektonicky aktivní – riziko zemětřesení

Hospodářství:

- v bývalé Jugoslávii byla Makedonie nejzaostalejší republikou
- těžba dřeva
- víno, kukuřice, ovoce (broskve, meruňky), tabák...
- hutnictví železa a RBK

Srbsko (hl.m. Bělehrad)

Rozloha: 88 361 km²

Obyvatelstvo: 8 000 000

Přírodní podmínky:

- převážně hornatá země
- podnebí je vnitrozemské – mírné zimy a horká léta

Hospodářství:

- celá ekonomika se stále vzpamatovává z válek v 90. letech
- uhlí, ropa, zemní plyn
- dopravní a zemědělské stroje
- víno, zelenina, ovoce, slunečnice

Černá Hora (hl.m. Podgorica)

Rozloha: 13 812 km²

Obyvatelstvo: 740 000

- hornatá země s přístupem k Jaderskému moři
- těžba hliníku a dalších nerostných surovin
- velký potenciál má rozvoj cestovního ruchu

Kosovo (hl.m. Priština)

Rozloha: 10 912 km²

Obyvatelstvo: 2 100 000

- vyhlásilo nezávislost na Srbsku 17. února 2008, některé státy, ale Kosovo jako samostatný stát neuznávají